

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціології і права

_____ Я.Ю. Цимбаленко

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2020 р.

ПРАВознаство

_____ (шифр за ОП)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

рівень вищої освіти   **Бакалавр**

спеціальність   **121 «Інженерія програмного забезпечення»,
123 «Комп'ютерна інженерія», 126
«Інформаційні системи та технології»**

освітня програма   **всі**

Ухвалено методичною комісією

_____ (назва інституту/факультету)

Протокол від _____ 2020 р. № _____

Голова методичної комісії

_____ **К.Л. Попов**
(підпис)   (ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2020 р.

Київ – 2020

Робоча програма кредитного модуля «Правознавство» за денною формою навчання складено відповідно до програми навчальної дисципліни «Правознавство» рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальностей 121 «Інженерія програмного забезпечення», 123 «Комп'ютерна інженерія», 126 «Інформаційні системи та технології».

Розробники робочої програми:

Ст. викладач кафедри публічного права, к.ю.н.

Головка Ольга Михайлівна

_____
(підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні
кафедри публічного права

Протокол від «___» _____ 2020 року № ____

Завідувач кафедри

_____
(підпис)   Маріц Д.О.
(ініціали, прізвище)

«___» _____ 2020 р.

1. Опис кредитного модуля

Рівень ВО, спеціальність, освітня програма, форма навчання	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Рівень ВО <i>перший (бакалаврський)</i>	Назва дисципліни “Правознавство”	Лекції 18 год.
Спеціальність 121 «Інженерія програмного забезпечення», 123 «Комп'ютерна інженерія», 126 «Інформаційні системи та технології»	Цикл <i>професійної підготовки</i>	Практичні (семінарські) 18 год.
Освітня програма всі	Статус кредитного модуля <i>вибірковий</i>	Лабораторні роботи 0 год.
		Самостійна робота 24 год.
	Семестр <i>другий</i>	Індивідуальне завдання -
Форма навчання <i>денна</i>	Кількість кредитів (годин) 2 (60)	Вид та форма семестрового контролю <i>залік; усний</i>

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- розуміти зміст основних правових явищ, значення держави і права в організації суспільного життя;
- орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, інших правових джерелах; розуміти і використовувати правові положення у професійній діяльності; відповідально ставитись до суспільних, державних інтересів, прав і свобод інших громадян;
- використовувати правові знання для організації ефективної роботи структурного підрозділу підприємства, колективу працівників, ділянки виробництва тощо.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- історичних передумов виникнення держави, загальних засад її функціонування;
- змісту, системи і форм вираження права, принципів правового регулювання;
- основних положень Конституції України (основ конституційного ладу, системи органів державної влади, правового статусу громадян);
- складу цивільно-правових відносин (їх суб'єктів, об'єктів, змісту), обсягу право-, дієздатності фізичних і юридичних осіб;
- принципів функціонування відносин власності, змісту і видів права власності;
- загальної характеристики цивільно-правових договорів, принципів відшкодування майнової і моральної шкоди, основних правових положень про спадкування;
- порядку укладення і припинення трудового договору, його основних умов;
- положень трудового законодавства щодо розподілу робочого часу і часу відпочинку, принципів матеріальної і дисциплінарної відповідальності працівників;
- підстав та принципів кримінальної і адміністративної відповідальності

уміння:

- орієнтуватися в основних положеннях конституційного законодавства та відшукувати необхідні для відстоювання своїх прав правові норми;
- орієнтуватися в основних положеннях цивільного законодавства та відшукувати необхідні для застосування в повсякденній і професійній діяльності цивільно-правові норми;
- орієнтуватися в основних положеннях кримінального і адміністративного законодавства щодо злочину (проступку) і покарання (стягнення);
- використовувати положення трудового законодавства при влаштуванні на роботу та в процесі трудової діяльності.

досвід:

- моделювання і правової оцінки конкретних життєвих ситуацій, які виникають у процесі повсякденної діяльності;
- визначення варіантів поведінки в ситуаціях, які можуть мати правові наслідки.

3. Структура кредитного модуля

Назва розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Семінарські	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Поняття та сутність держави та права				
<i>Тема 1.1. Поняття та сутність держави</i>	3	1	1	1
<i>Тема 1.2. Поняття та сутність права</i>	3	1	1	1
Разом за розділом 1.	6	2	2	2
Розділ 2. Конституційне право				
<i>Тема 2.1. Загальні засади конституційного ладу України</i>	3	1	1	1
<i>Тема 2.2. Конституційні права та свободи, обов'язки людини і громадянина в Україні</i>	3	1	1	1
Разом за розділом 2.	6	2	2	2
Розділ 3. Народовладдя в Україні				
<i>Тема 3. Народовладдя в Україні</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 3	6	2	2	2
Розділ 4. Система вищих органів державної влади України				
<i>Тема 4.1. Система вищих органів державної влади України</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 4.	6	2	2	2
Розділ 5. Органи виконавчої влади та місцеве самоврядування України				
<i>Тема 5. Органи виконавчої влади та місцеве самоврядування України</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 5.	6	2	2	2
Розділ 6. Трудове право				
<i>Тема 6.1. Трудове право</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 6.	6	2	2	2
Розділ 7. Цивільне право				
<i>Тема 7.1. Фізичні та юридичні особи у цивільному праві</i>	4	1	1	2
<i>Тема 7.2. Основи спадкового права</i>	4	1	1	2
Разом за розділом 7.	8	2	2	4
Розділ 8. Кримінальне право				
<i>Тема 8.1. Кримінальне право</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 8.	6	2	2	2
Розділ 9. Адміністративне правопорушення і адміністративні стягнення				

<i>Тема 9. Адміністративне правопорушення і адміністративні стягнення</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 9.	6	2	2	2
Диференційований залік	4			4
Всього годин	60	18	18	24

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p align="center">Поняття та сутність держави.</p> <p>Поняття і основні ознаки держави. Загальна характеристика теорій походження і сутності держави. Функції держави.</p> <p>Форма держави: поняття і структура. Форма правління: поняття та види. Форма державного устрою: поняття та види. Політико-державний режим: поняття та види.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає роль держави? 2. Що таке суверенітет держави? 3. Якими є ознаки правової держави? 4. Якими є ознаки соціальної держави? <p align="center">Поняття та сутність права.</p> <p>Соціальні норми і їх види. Місце норм права в системі соціальних норм. Походження права. Визначення поняття «право». Право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Основні ознаки права. Співвідношення норм права і норм моралі. Функції права.</p> <p>Співвідношення держави і права. Поняття правового регулювання. Поняття форми (джерела) права. Види нормативно-правових актів. Структура правової норми (гіпотеза, диспозиція і санкція).</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яким є місце права серед інших соціальних норм? 2. В яких значеннях вживається термін «право»? 3. Дія нормативно-правових актів у часі, в просторі, та за колом осіб. 4. Що таке система права?

2	<p style="text-align: center;">Загальні засади конституційного ладу України.</p> <p>Конституція України – основний закон держави. Джерела конституційного права. Загальні положення Конституції України щодо засад конституційного ладу України. Форма правління України. Конституційний принцип поділу державної влади. Ієрархія джерел конституційного права України. Місце Конституції України, міжнародних договорів України та актів референдумів в системі джерел конституційного права. Конституційне регулювання права власності, зовнішньополітичної діяльності, оборони та національної безпеки України. Державні символи України. Форма державного устрою України. Територіальний устрій України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якою є роль Конституції України у правовій системі України? 2. Які основні положення містить Конституція України? 3. Якими є основи конституційного ладу України? 4. Чи можна назвати Україну демократичною, соціальною і правовою державою? <p style="text-align: center;">Конституційні права та свободи, обов’язки людини і громадянина в Україні</p> <p>Права та свободи людини і громадянина: поняття, види, зміст, ознаки. Міжнародно-правове та конституційне правове регулювання прав свобод людини і громадянина. Конституційні принципи регулювання прав і свобод людини і громадянина. Особисті, політичні, економічні, соціальні, екологічні, культурні права. Обов’язки, закріплені в Конституції України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин». 2. Які принципи регулювання прав і свобод людини і громадянина закріплені в Конституції України? 3. Які види прав і свобод людини і громадянина передбачені Конституцією України? 4. Якими є конституційні права іноземців та осіб без громадянства в Україні? 5. Якими є конституційні обов’язки іноземців та осіб без громадянства в Україні? 6. Що таке презумпція невинуватості? 7. Який порядок звернення до Європейського суду з прав людини?
3	<p style="text-align: center;">Народовладдя в Україні.</p> <p>Вибори: поняття, види. Виборчі системи у світі. Виборчі цензи. Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Активне та пасивне виборче право. Виборчий процес в Україні. Види виборів в Україні. Принципи виборчого права в Україні. Вимоги до кандидатів на виборні посади в Україні. Порядок проведення та визначення результатів різних видів виборів в Україні (Президента України, Верховної Ради України, місцевих). Поняття та види референдумів. Референдуми в Україні: види, порядок проведення та визначення результатів.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які види виборчих систем існують у світі? 2. Якими є принципи виборчого права в Україні? 3. Які цензи застосовуються на виборах в Україні?

	<p>4. В яких випадках проведення всеукраїнського референдуму є обов'язковим?</p>
<p>4</p>	<p style="text-align: center;">Система вищих органів державної влади України.</p> <p>Президент України – глава держави. Порядок обрання Президента України, вимоги до кандидата на пост Президента України. Гарантії та повноваження Президента України. Припинення повноважень Президента України.</p> <p>Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Склад, структура і порядок формування Верховної Ради України. Вимоги до кандидата в народні депутати України. Підстави припинення повноважень Верховної Ради України. Підстави припинення повноважень народних депутатів України.</p> <p>Повноваження Верховної Ради України. Законотворчий процес. Порядок прийняття законів та набрання ними чинності.</p> <p>Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Вимоги до членів Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України. Підстави припинення повноважень Кабінету Міністрів України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які повноваження здійснює Верховної Ради України? 2. Які функції здійснює український парламент? 3. Яким є статус Президента України? 4. Якими є повноваження Президента в Україні? 5. Яким чином формується склад Кабінету Міністрів України?
<p>5</p>	<p style="text-align: center;">Органи виконавчої влади та місцеве самоврядування України.</p> <p>Система та види центральних органів державної виконавчої влади в Україні. Місцеві державні адміністрації. Місцеве самоврядування в Україні. Конституційний Суд України: статус, склад, повноваження, порядок звернення. Порядок внесення змін до Конституції України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які рівні організації можна виділити в системі органів державної виконавчої влади України? 2. Які види центральних органів державної виконавчої влади діють в Україні? 3. Що таке місцеве самоврядування? 4. Які органи місцевого самоврядування діють в Україні? 5. Якими є повноваження місцевих державних адміністрацій. 6. Якими є повноваження органи місцевого самоврядування в Україні?

6	<p style="text-align: center;">Трудове право</p> <p>Поняття та сторони трудового договору. Трудова правосуб'єктність. Зміст трудового договору. Необхідні (обов'язкові) та факультативні (необов'язкові) умови трудового договору. Форма та строки трудового договору. Порядок укладення трудового договору та оформлення працівника на роботу. Документи, що подаються при прийомі на роботу. Трудова книжка – основний документ про трудову діяльність. Порядок оформлення прийому на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Контракт, як особлива форма трудового договору. Переведення на іншу роботу, зміна істотних умов праці. Поняття та загальні підстави припинення трудового договору. Поняття та види робочого часу. Норма тривалості робочого часу. Нормальний робочий час. Скорочений робочий час. Неповний робочий час. Нічний робочий час. Надурочні роботи. Ненормований робочий час. Час відпочинку: поняття, види. Перерви протягом робочого дня, їх види. Вихідні дні. Святкові і неробочі дні. Щорічні основні і додаткові відпустки, їхня тривалість. Дисциплінарна відповідальність працівників.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 2.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якими є обов'язкові умови трудового договору? 2. Якими є факультативні умови трудового договору? 3. В якому порядку укладається трудовий договір? 4. В яких випадках трудовий договір може бути змінений? 5. Яким чином забезпечується трудова дисципліна? 6. Які дисциплінарні стягнення застосовуються до працівників?
7	<p style="text-align: center;">Фізичні та юридичні особи у цивільному праві</p> <p>Поняття фізичної особи. Правоздатність і дієздатність фізичної особи. Особисті немайнові права громадян.</p> <p>Поняття і ознаки юридичної особи. Цивільна правоздатність і дієздатність юридичної особи. Порядок створення і припинення юридичних осіб. Види юридичних осіб.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 6.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке фізична особа? 2. Якими є ознаки юридичної особи? 3. Що таке цивільна правосуб'єктність? 4. Поняття і види правочину. 5. Які вимоги висуває законодавство до форми і змісту правочину? <p style="text-align: center;">Основи спадкового права</p> <p>Поняття спадкування. Спадщина, спадкодавець і спадкоємці. Спадкування за заповітом. Поняття заповіту та право на заповіт. Посвідчення заповіту нотаріусом. Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Свідоцтво про право на спадщину. Порядок прийняття спадщини та відмови від неї.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 6.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке «спадщина» і «спадкування»? 2. Хто може бути спадкоємцем за заповітом? 3. Який порядок складання та посвідчення заповіту? 4. Хто може бути спадкоємцем за законом? 5. Які є черги спадкоємців за законом? 6. Хто позбавляється права на спадщину? 7. Який порядок прийняття спадщини та відмови від неї?

8	<p style="text-align: center;">Кримінальне право</p> <p>Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів. Склад злочину. Об'єкт та предмет злочину. Об'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Суб'єктивна сторона злочину. Вина та її форми. Поняття і мета покарання. Види покарань за Кримінальним кодексом України та їх характеристика.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 4.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які ознаки характеризують злочин? 2. За якими критеріями здійснюється класифікація злочинів? 3. Які види покарань передбачає Кримінальний кодекс України? 4. Які елементи входять до складу злочину?
9	<p style="text-align: center;">Адміністративне правопорушення і адміністративні стягнення</p> <p>Адміністративне правопорушення (проступок): поняття та ознаки. Склад адміністративного правопорушення. Об'єкт та предмет адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Вік, з якого може наставати адміністративна відповідальність. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Вина та її форми. Види адміністративних стягнень та заходів впливу, їх загальна характеристика. Порядок та строки накладення адміністративних стягнень.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 3.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які ознаки характеризують адміністративне правопорушення? 2. Які адміністративні стягнення застосовуються в Україні? 3. Які елементи входять до складу адміністративного правопорушення?

5. Семінарські заняття

Семінарські заняття з кредитного модуля "Правознавство" передбачені навчальним планом з метою засвоєння теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях та під час самостійного опрацювання матеріалу, здобуття у студентів навичок усного викладення матеріалу перед аудиторією. Навчальним планом відведено 18 годин семінарських занять для студентів денної форми навчання, протягом яких викладач перевіряє рівень засвоєння поданого матеріалу. Готуючись до семінарських занять, необхідно використати лекційні нотатки та рекомендовану літературу.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p style="text-align: center;">Поняття та сутність держави. Поняття та сутність права.</p> <p>Поняття і основні ознаки держави. Загальна характеристика теорій походження і сутності держави. Функції держави. Форма держави: поняття і структура. Форма правління: поняття та види. Форма державного устрою: поняття та види. Політико-державний режим: поняття та види. Соціальні норми і їх види. Місце норм права в системі соціальних норм. Походження права. Визначення поняття «право». Основні ознаки права. Співвідношення норм права і норм моралі. Функції права. Співвідношення держави і права. Поняття правового регулювання. Поняття форми (джерела) права. Види нормативно-правових актів. Структура правової норми (гіпотеза, диспозиція і санкція).</p>

	<p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає роль держави? 2. Що таке суверенітет держави? 3. Якими є ознаки правової держави? 4. Якими є ознаки соціальної держави? 5. Яким є місце права серед інших соціальних норм? 6. В яких значеннях вживається термін «право»?
2	<p style="text-align: center;">Конституційне право України.</p> <p>Конституція України – основний закон держави. Джерела конституційного права. Загальні положення Конституції України щодо засад конституційного ладу України. Форма правління України. Конституційний принцип поділу державної влади. Ієрархія джерел конституційного права України. Місце Конституції України, міжнародних договорів України та актів референдумів в системі джерел конституційного права. Конституційне регулювання права власності, зовнішньополітичної діяльності, оборони та національної безпеки України. Державні символи України. Форма державного устрою України. Територіальний устрій України. Права та свободи людини і громадянина: поняття, види, зміст, ознаки. Міжнародно-правове та конституційне регулювання прав свобод людини і громадянина. Конституційні принципи регулювання прав і свобод людини і громадянина. Особисті, політичні, економічні, соціальні, екологічні, культурні права. Обов'язки, закріплені в Конституції України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якою є роль Конституції України у правовій системі України? 2. Які основні положення містить Конституція України? 3. Якими є основи конституційного ладу України? 4. Чи можна назвати Україну демократичною, соціальною і правовою державою? Єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин». 5. Які принципи регулювання прав і свобод людини і громадянина закріплені в Конституції України? 6. Які види прав і свобод людини і громадянина передбачені Конституцією України? 7. Якими є конституційні права іноземців та осіб без громадянства в Україні? 8. Якими є конституційні обов'язки іноземців та осіб без громадянства в Україні? 9. Що таке презумпція невинуватості? 10. Який порядок звернення до Європейського суду з прав людини?
3	<p style="text-align: center;">Народовладдя в Україні.</p> <p>Вибори: поняття, види. Виборчі системи у світі. Виборчі цензи. Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Активне та пасивне виборче право. Виборчий процес в Україні. Види виборів в Україні. Принципи виборчого права в Україні. Вимоги до кандидатів на виборні посади в Україні. Порядок проведення та визначення результатів різних видів виборів в Україні (Президента України, Верховної Ради України, місцевих). Поняття та види референдумів. Референдуми в Україні: види, порядок проведення та визначення результатів.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які види виборчих систем існують у світі? 2. Якими є принципи виборчого права в Україні?

	<p>3. Які цензи застосовуються на виборах в Україні?</p> <p>4. В яких випадках проведення всеукраїнського референдуму є обов'язковим?</p>
4	<p align="center">Система вищих органів державної влади України.</p> <p>Порядок обрання Президента України, вимоги до кандидата на пост Президента України. Гарантії та повноваження Президента України. Припинення повноважень Президента України. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Склад, структура і порядок формування Верховної Ради України. Вимоги до кандидата в народні депутати України. Підстави припинення повноважень Верховної Ради України. Підстави припинення повноважень народних депутатів України. Повноваження Верховної Ради України. Законотворчий процес. Порядок прийняття законів та набрання ними чинності. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Вимоги до членів Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України. Підстави припинення повноважень Кабінету Міністрів України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які повноваження здійснює Верховної Ради України? 2. Які функції здійснює український парламент? 3. Яким є статус Президента України? 4. Якими є повноваження Президента в Україні? 5. Яким чином формується склад Кабінету Міністрів України?
5	<p align="center">Органи виконавчої влади та місцеве самоврядування України.</p> <p>Система та види центральних органів державної виконавчої влади в Україні. Місцеві державні адміністрації. Місцеве самоврядування в Україні. Конституційний Суд України: статус, склад, повноваження, порядок звернення. Порядок внесення змін до Конституції України.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 1.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які рівні організації можна виділити в системі органів державної виконавчої влади України? 2. Які види центральних органів державної виконавчої влади діють в Україні? 3. Що таке місцеве самоврядування? 4. Які органи місцевого самоврядування діють в Україні? 5. Якими є повноваження місцевих державних адміністрацій. 6. Якими є повноваження органи місцевого самоврядування в Україні?

6	<p style="text-align: center;">Трудове право</p> <p>Поняття та сторони трудового договору. Трудова правосуб'єктність. Зміст трудового договору. Необхідні (обов'язкові) та факультативні (необов'язкові) умови трудового договору. Форма та строки трудового договору. Порядок укладення трудового договору та оформлення працівника на роботу. Документи, що подаються при прийомі на роботу. Трудова книжка – основний документ про трудову діяльність. Порядок оформлення прийому на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Контракт, як особлива форма трудового договору. Переведення на іншу роботу, зміна істотних умов праці. Поняття та загальні підстави припинення трудового договору. Поняття та види робочого часу. Норма тривалості робочого часу. Нормальний робочий час. Скорочений робочий час. Неповний робочий час. Нічний робочий час. Надурочні роботи. Ненормований робочий час. Час відпочинку: поняття, види. Перерви протягом робочого дня, їх види. Вихідні дні. Святкові і неробочі дні. Щорічні основні і додаткові відпустки, їхня тривалість. Дисциплінарна відповідальність працівників.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 2.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якими є обов'язкові умови трудового договору? 2. Якими є факультативні умови трудового договору? 3. В якому порядку укладається трудовий договір? 4. В яких випадках трудовий договір може бути змінений? 5. Яким чином забезпечується трудова дисципліна? 6. Які дисциплінарні стягнення застосовуються до працівників?
7	<p style="text-align: center;">Цивільне право України.</p> <p>Поняття фізичної особи. Правоздатність і дієздатність фізичної особи. Особисті немайнові права громадян. Поняття і ознаки юридичної особи. Цивільна правоздатність і дієздатність юридичної особи. Порядок створення і припинення юридичних осіб. Види юридичних осіб. Поняття спадкування. Спадщина, спадкодавець і спадкоємці. Спадкування за заповітом. Поняття заповіту та право на заповіт. Посвідчення заповіту нотаріусом. Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Свідоцтво про право на спадщину. Порядок прийняття спадщини та відмови від неї.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 6.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке фізична особа? 2. Якими є ознаки юридичної особи? 3. Що таке цивільна правосуб'єктність? 4. Поняття і види правочину. 5. Які вимоги висуває законодавство до форми і змісту правочину? 6. Що таке «спадщина» і «спадкування»? 7. Хто може бути спадкоємцем за заповітом?

8	<p style="text-align: center;">Кримінальне право</p> <p>Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів. Склад злочину. Об'єкт та предмет злочину. Об'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Суб'єктивна сторона злочину. Вина та її форми. Поняття і мета покарання. Види покарань за Кримінальним кодексом України та їх характеристика.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 4.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які ознаки характеризують злочин? 2. За якими критеріями здійснюється класифікація злочинів? 3. Які види покарань передбачає Кримінальний кодекс України? 4. Які елементи входять до складу злочину?
9	<p style="text-align: center;">Адміністративне правопорушення і адміністративні стягнення</p> <p>Адміністративне правопорушення (проступок): поняття та ознаки. Склад адміністративного правопорушення. Об'єкт та предмет адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Вік, з якого може наставати адміністративна відповідальність. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Вина та її форми. Види адміністративних стягнень та заходів впливу, їх загальна характеристика. Порядок та строки накладення адміністративних стягнень.</p> <p>Література: базова: 1-10; допоміжна: 3.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які ознаки характеризують адміністративне правопорушення? 2. Які адміністративні стягнення застосовуються в Україні? 3. Які елементи входять до складу адміністративного правопорушення?

6. Лабораторні заняття (комп'ютерний практикум)

Не передбачені навчальним планом.

7. Контрольні роботи

Не передбачені навчальним планом.

8. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

РСО є додатком №1 до робочої програми.

9. Методичні рекомендації

Зважаючи на відносно невеликий за часом обсяг лекційних занять, при викладенні навчального матеріалу кредитного модуля доцільно акцентувати увагу також на важливих і актуальних для студентів питань з практики застосування відповідних правових норм.

Викладаючи лекційний матеріал, варто, по можливості, уникати вживання дат і номерів нормативних та інших документів, невинновданого «теоретизування», оскільки це, як правило, погано сприймається студентами, заважає ефективному засвоєнню навчального матеріалу. Окрім того, певні правові поняття і категорії можуть вимагати додаткового пояснення для студентів, про що необхідно пам'ятати.

10. Рекомендована література

10.1. Базова література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (далі – ВВР України), 1996 р., №30, ст.141.

2. Брез В. И. Право в Украине: обучающий курс : от теории к практике : [учеб. пособие] / В. И. Брез. – 11-е изд. – Днепропетровск : Акцент ПП, 2016. – 595 с.
3. Быкова Л. В. Основы правоведения : учеб. пособие / Л. В. Быкова, Б. В. Бабин. – Одеса : Фенікс, 2011. – 203 с.
4. Гапотій В. Д. Правознавство : конспект лекцій у схемах : практ.-граф. навч. посіб./ Гапотій В. Д. – Мелітополь : Вид. буд. Мелітоп. міськ. друк., 2013. – 333 с.
5. Корнієнко П. С. Правознавство : навч. посібник. / П. С. Корнієнко; під ред. Чарушевої Г. Б. – Вид. 2-ге, переробл. та доповн. – К. : Четверта хвиля, 2012. – 560 с.
6. Основы права : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [М. О. Філіппських та ін.]; за ред. О. Ю. Дубинського. – Миколаїв : НУК, 2013. – 204 с.
7. Основы правознавства : за прогр. основ. і старш. шк. + профіл. рівень : [теорія, практика : практ. довідник] / Раденко Т. В., Раденко В. Б., Кравчина І. Б., Лихачов Р. Б. – Х. : Весна : Співак В. Л., 2013. – 767 с.
8. Основы правознавства : навч. посіб. : для підгот. абітурієнтів до вступ. випробувань з “Основ правознавства” при вступі у вищ. навч. закл. МВС України / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний, А. О. Осауленко. – К. : О. С. Ліпкан, 2011. – 181 с.
9. Поліщук М. С. Правознавство : навч. посіб. для студентів неюрид. спеціальностей вищ. навч. закл. / М. С. Поліщук, М. І. Логвиненко. – Х. : Право, 2014. – 106, [1] с.
10. Правознавство : базовий підруч. для студентів ВНЗ / [Богачова Л. Л. та ін.]. – Х. : Фоліо, 2014. – 635 с.

10.2. Допоміжна література

1. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. №55-ХІІ // Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки (далі – ВВР УРСР), 1990 р., №31, ст.429.
2. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII // ВВР УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. №8073-X // ВВР УРСР, 1984 р., додаток до №51, ст.1122.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. №2341-III // ВВР України, 2001 р., №25-26, ст.131.
5. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 р. №1427-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (далі – ВВР України), 1991 р., №38, ст.502.
6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV // ВВР України, 2003 р., №40, 41, 42, 43, 44, ст.356.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Верховний Суд України: www.scourt.gov.ua
2. Вищий адміністративний суд України: www.vasu.gov.ua
3. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ: www.sc.gov.ua
4. Єдиний державний реєстр судових рішень: www.reyestr.court.gov.ua
5. Законодавство України (на сайті Верховної Ради України): www.zakon.rada.gov.ua
6. Конституційний Суд України: www.ccu.gov.ua
7. Міністерство юстиції України: www.minjust.gov.ua
8. Офіційний веб-портал Судова влада України: www.rsgs.court.gov.ua
9. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України Урядовий портал: www.kmu.gov.ua
10. Президент України: Офіційне Інтернет-представництво: www.president.gov.ua

Рейтингова система оцінювання

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з дисципліни згідно з робочим навчальним планом.

Семестр	Навчальний час		Розподіл навчальних годин			Контрольні заходи
	Кредити	Академ. години	Лекції	Семінари	СРС	Семестр. атестація
2	2	60	18	18	24	залік

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

1. 9 відповідей (кожного студента) на семінарських заняттях по поточному лекційному матеріалу.
2. Комплексне тестування по всім темам в кінці семестру (28 балів).

1. *Опрацювання на семінарських заняттях лекційного матеріалу*

Ваговий бал – 8 ($r_k = 8$). Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює $8 \text{ балів} \times 9 = 72 \text{ бали}$.

Критерії оцінювання відповідей:

8-7 балів – повна відповідь на поставлене питання; студент вільно орієнтується в лекційному матеріалі, правильно та доречно вживає юридичну термінологію.

6-5 бали – відповідь потребує невеликих уточнень.

4-2 бали – відповідь потребує суттєвих доповнень; студент плутається в юридичній термінології та не може відповісти на уточнюючі запитання через недостатнє опрацювання матеріалу.

1 бал - відповідь не по суті; вкрай обмежена відповідь.

2. *Контрольна робота (тестування).*

Ваговий бал – 28 ($r_c = 28$).

Критерії оцінювання:

28-24 балів - повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) на всі питання домашньої контрольної роботи; студент вільно орієнтується в поданому матеріалі;

23-19 балів - студент надав відповіді на 75% питань домашньої контрольної роботи; відповіді на всі питання контрольної потребують уточнень;

18-15 балів - студент надав відповіді на 60% питань домашньої контрольної роботи; відповіді потребують суттєвих уточнень, недостатнє володіння матеріалом;

14 і нижче балів - студент не орієнтується в поданому матеріалі, вкрай обмежена відповідь.

3. *Штрафні та заохочувальні бали (rs) нараховуються за:*

Штрафні бали – відсутні.

Заохочувальні – участь у конференції – 10 балів, публікація статті у фаховому журналі – 20 балів.

Розрахунок шкали рейтингу:

Рейтингова шкала з дисципліни “Правознавство” складає:

$$R_c = \sum r_k$$

$$R_c = 72 + 28 = 100 \text{ балів}$$

Рейтингова оцінка (RD) формується як сума всіх рейтингових балів R_c , а також заохочувальних (штрафних) балів r_s .

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг менше 60 балів ($0,6R_c$), зобов'язані виконувати залікову контрольну роботу.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів (60 балів і більше), мають можливості:

- отримати залікову оцінку так званим “автоматом” відповідно до набраного рейтингу;
- виконувати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

Оцінки (ECTS та традиційна) до залікової відомості виставляються згідно з таблицею:

Значення рейтингу з кредитного модуля	Кількість балів			Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
	Стартовий рейтинг	Екзаменаційний рейтинг	Підсумковий рейтинг		
$0,95R \leq RD$	57-60	38-40	95-100	А- відмінно	відмінно
$0,85R \leq RD < 0,95R$	51-56	34-37	85-94	В- дуже добре	добре
$0,75R \leq RD < 0,85R$	45-50	30-33	75-84	С- добре	
$0,65R \leq RD < 0,75$	39-44	26-29	65-74	D- задовільно	задовільно
$0,6R \leq RD < 0,65$	36-38	24-25	60-64	Е- достатньо	
$RD < 0,6R$	<36	<24	<60	Fх- незадовільно	незадовільно
$RD < 0,5R$	<30	<20	<50	F- незадовільно	недопущено

Склав: старший викладач кафедри публічного права
Головко О. М. _____

Ухвалено на засіданні кафедри публічного права

Протокол № __ від “__” _____ 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Маріц Д.О.

Перелік питань на залік з кредитного модуля “Правознавство”

1. Основні теорії походження держави.
2. Держава та її основні ознаки.
3. Функції держави.
4. Форма держави: поняття та елементи.
5. Форма правління: поняття та види.
6. Поняття та види монархій.
7. Поняття та види республік.
8. Форма державного устрою: поняття та види.
9. Політичний режим: поняття та види.
10. Поняття і основні ознаки права. Місце права серед інших соціальних норм.
11. Функції права.
12. Джерела (форми) права: поняття і види.
13. Норма права: поняття, види.
14. Структура нормами права.
15. Поняття і види правовідносин.
16. Структура і зміст правовідносин.
17. Суб'єкти правовідносин.
18. Поняття та елементи правосуб'єктності.
19. Юридичні факти: поняття і види.
20. Поняття і види юридичної відповідальності.
21. Поняття та ознаки правопорушення.
22. Склад правопорушення.
23. Загальні конституційного ладу в Україні.
24. Територіальний устрій України.
25. Поняття та система конституційних прав і свобод в Україні.
26. Особисті права та свободи.
27. Політичні права та свободи.
28. Економічні, соціальні та культурні права та свободи.
29. Конституційні обов'язки громадян в Україні.
30. Конституційні гарантії прав людини.
31. Конституційні гарантії правосуддя.
32. Поняття та види виборів.
33. Выборчі системи.
34. Порядок проведення виборів в Україні.
35. Поняття та види референдумів.
36. Порядок проведення референдумів в Україні.
37. Правовий статус Верховної Рада України.
38. Правовий статус Президента України.
39. Правовий статус Кабінету Міністрів України.
40. Система центральних органів державної виконавчої влади в Україні.
41. Система місцевих органів державної виконавчої влади в Україні.
42. Місцеве самоврядування в Україні.
43. Правовий статус Конституційного Суду України.
44. Порядок внесення змін до Конституції України.
45. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин.
46. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин.
47. Поняття і форма правочину.
48. Право власності: зміст, форми, способи захисту.

49. Спадкування за законом.
50. Спадкування за заповітом.
51. Поняття та зміст трудового договору.
52. Строки і форма укладення трудового договору.
53. Контракт у трудовому праві.
54. Умови та порядок прийому на роботу.
55. Зміна умов трудового договору.
56. Підстави припинення трудового договору.
57. Припинення трудового договору з ініціативи працівника.
58. Підстави припинення трудового договору з ініціативи роботодавця.
59. Робочий час працівників: поняття, види, тривалість.
60. Поняття та види часу відпочинку.
61. Відпустки: поняття та види.
62. Поняття, підстави та види дисциплінарної відповідальності.
63. Застосування заходів заохочення і дисциплінарних стягнень до працівників.
64. Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності.
65. Види дисциплінарної відповідальності.
66. Поняття, ознаки та види адміністративних правопорушень.
67. Адміністративні стягнення: поняття та види, і порядок їх накладання.
68. Порядок накладання адміністративних стягнень.
69. Поняття, ознаки та види злочинів.
70. Покарання: поняття та види.